

Súd: Najvyšší súd
Spisová značka: 10Sžso/44/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1012201480
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 09. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Henčeková
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:1012201480.3

Uznesenie

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: GEODÉZIA Bratislava a.s., IČO: 31 321 704, Pekná cesta 15, Bratislava, právne zastúpeného: Vivid Legal s.r.o., Plynárska 7/A, Bratislava, proti žalovanému: Sociálna poisťovňa - ústredie, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 20255-2/2012-BA zo dňa 24.05.2012, na odvolanie žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 4S/163/2012-148 zo dňa 29.05.2015, v časti o trovách konania, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 4S/163/2012-148 zo dňa 29. mája 2015 m e n í tak, že žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi trovy konania spočívajúce v odmene advokáta v sume 983,67 Eur do troch dní od právoplatnosti tohto uznesenia na účet jeho právneho zástupcu.

o d ô v o d n e n i e :

Krajský súd napadnutým uznesením rozhodol o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi trovy konania spočívajúce v odmene advokáta v sume 700,83 EUR do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia na účet jeho právneho zástupcu.

Krajský súd v odôvodnení uviedol, že zo žiadneho ustanovenia zákona ani z vyhlášky o odmenách advokátov nevyplýva, že právo advokáta na odmenu a náhradu výdavkov môže byť delegované na jeho koncipienta, ktorý je jeho zamestnancom. Podľa názoru súdu, odmena môže byť priznaná len v prípade, ak úkon bol realizovaný priamo advokátom. Z uvedeného dôvodu súd nepriznal žalobcovi náhradu uplatnených nákladov za právne zastúpenie, ktoré bolo realizované advokátskym koncipientom splnomocneného právneho zástupcu - advokáta, spočívajúce v odmene advokáta za účasť na pojednávaní, náhrade cestovných výdavkov a strate času súvisiacich s účasťou advokátskeho koncipienta na pojednávaní.

Za priznané úkony a náhrady súd priznal žalobcovi aj náhradu DPH podľa § 18 ods. 3 vyhlášky vo výške 20% zo sumy. Spolu predstavuje priznaná náhrada trov sumu 700,83 EUR.

Proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa podal žalobca odvolanie, v ktorom uviedol, že toto napáda v celom rozsahu, a to z odvolacieho dôvodu podľa ust. § 205 ods. 2 písm. f) OSP, t.j. z dôvodu, že uznesenie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Nesprávne právne posúdenie veci videl žalobca v tom, že krajský súd:

- i) nepriznal žalobcovi náhradu trov súdneho konania v podobe tarifnej odmeny advokáta a náhrady výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné za úkon právnej služby - účasť na pojednávaní nariadenom na deň 16.05.2014 (ďalej len „pojednávanie“),
- ii) nepriznal žalobcovi náhradu za stratu času a náhradu cestovných výdavkov vynaložených za cestu na pojednávanie a späť.

Konštatoval, že krajský súd mu nepriznal náhradu trov súdneho konania za úkon - účasť na pojednávaní, náhradu za stratu času a náhradu cestovných výdavkov vynaložených za cestu na pojednávanie a späť z dôvodu, že pojednávania sa zúčastnil advokátsky koncipient.

Podľa názoru žalobcu nie sú uvedené závery krajského súdu správne, nemajú žiadnu oporu v pozitívnom práve a sú v rozpore s rozhodovacou praxou všeobecných súdov. Zdôraznil, že ustanovenia zákona o advokácii explicitne upravujú možnosť advokáta nechať sa pri jednotlivých úkonoch právnej služby zastupovať advokátskym koncipientom (uvedená možnosť advokáta vyplýva z ust. § 16 ods. 2 zákona o advokácii a tiež z ust. § 64 ods. 2 zákona o advokácii, ktoré oprávňuje advokáta poveriť advokátskeho koncipienta vykonaním jednotlivých úkonov právnych služieb, ktoré advokátsky koncipient robí samostatne).

Vzhľadom na postavenie advokátskeho koncipienta mal žalobca za nepochybné, že úkon právnej služby, ktorý vykonal advokátsky koncipient, je v konečnom dôsledku úkonom právnej služby advokáta, za ktorý zodpovedá samotný advokát. Žalobca tu zdôraznil, že zo žiadneho ustanovenia zákona o advokácii, vyhlášky, ani OSP nevyplýva, že nemožno priznať náhradu trov súdneho konania za úkony právnej služby, ktoré uskutočnil advokátsky koncipient (napr. za účasť na pojednávaní), resp. že pri rozhodovaní o náhrade trov súdneho konania treba rozlišovať, či daný úkon právnej služby vykonal advokát alebo advokátsky koncipient. Preto žalobca záver krajského súdu, že odmena môže byť priznaná len v prípade, ak bol úkon realizovaný priamo advokátom, považuje za arbitrárny a nemajúci oporu v pozitívnom práve.

Žalobca vyjadril názor, že ak zákon o advokácii a vyhláška priznávajú advokátovi za uskutočnenie úkonov právnej služby právo na tarifnú odmenu a právo na rôzne druhy náhrad, uvedené právo je potrebné priznať aj advokátskemu koncipientovi, keďže koncipient je zástupcom advokáta s tým, že uvedený názor žalobcu v plnom rozsahu korešponduje so závermi rozhodovacej praxe všeobecných súdov.

Žalobca nepovažoval za správny ani záver krajského súdu ohľadom nepriznania náhrady cestovných výdavkov za cestu na pojednávanie a späť a náhrady za stratu času. Zdôraznil, že aj advokátsky koncipient vykonáva činnosti (jednotlivé úkony právnych služieb), ktoré nemohol vykonávať v čase, kedy sa presúval zo sídla advokáta do miesta výkonu úkonu právnej služby, a to rovnako ako advokát, ktorý koncipienta zamestnáva a ktorý ho vykonaním jednotlivých úkonov právnej služby poveril. Vyhláška vo všetkých ustanoveniach (aj čo sa týka odmeny advokáta), náhrady hotových výdavkov, ale aj náhrady za stratu času uvádza, že na tieto má nárok advokát. Advokát má nárok na náhradu za stratu času bez ohľadu na skutočnosť, či príslušný úkon právnej služby (účasť na pojednávaniach) vykonal osobne, alebo ho vykonal ním poverený advokát na základe substitučného plnomocenstva, alebo jeho advokátsky koncipient, ktorý je u advokáta zamestnaný. Podotkol, že závery krajského súdu ohľadom nepriznania náhrady za stratu času a náhrady cestovných výdavkov za cestu na pojednávanie taktiež nemajú žiadnu oporu v pozitívnom práve.

Z vyššie uvedených dôvodov žalobca nepovažoval závery súdu prvého stupňa za správne a mal za to, že krajský súd vec nesprávne právne posúdil, keď žalobcovi nepriznal

- i) náhradu trov súdneho konania za úkon - účasť na pojednávaní a
- ii) náhradu za stratu času a náhradu cestovných výdavkov za cestu na pojednávanie a späť v zmysle príslušných ustanovení vyhlášky.

Záverom žalobca dodal, že okrem toho že napadnuté uznesenie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, jeho odôvodnenie je zmätočné. Krajský súd totiž v odôvodnení úplne nelogicky odcitoval nesprávne ustanovenia vyhlášky, a to ustanovenia § 14 ods. 1 až 6 Vyhlášky v znení zákona č. 184/2013 Z. z. týkajúce sa tarifnej odmeny advokáta za úkony právnej služby v trestnom konaní. Predmetné súdne konanie je však konaním vedeným v zmysle ustanovení OSP a nie podľa ustanovení zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti žalobca žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie krajského súdu zmenil tak, že zaviazá žalovaného k povinnosti nahradiť žalobcovi trovy konania vo výške 958,83 EUR a trovy odvolacieho konania vo výške 40,94 EUR na účet právneho zástupcu žalobcu, advokátskej kancelárie VIVID LEGAL, s.r.o., vedený v spoločnosti U., číslo účtu XXXXXXXXXXX/XXXX, a to v lehote do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Žalobca v ďalšom uviedol, že trovy odvolacieho konania pozostávajú z trov právneho zastúpenia v podobe tarifnej odmeny advokáta a režijného paušálu za jeden úkon právnej služby - odvolanie proti rozhodnutiu, ak nejde o rozhodnutie vo veci samej (odvolanie žalobcu zo dňa 23.06.2015), a boli vyčíslené nižšie uvedeným spôsobom:

- základná sadzba tarifnej odmeny v zmysle ust. § 10 ods. 1 Vyhlášky - 51,45 EUR,
 - odmena vo výške základnej sadzby tarifnej odmeny v zmysle ust. § 13a ods. 2 písm. b) Vyhlášky - 25,73 EUR,
 - režijný paušál v zmysle ust. § 16 ods. 3 Vyhlášky - 8,39 EUR,
 - 20% DPH z odmeny a režijného paušálu - 6,82 EUR,
- spolu: 40,94 EUR.

Žalovaná sa v zákonom stanovenej lehote k odvolaniu žalobcu nevyjadрила.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal vec bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel jednomyselne k záveru, že napadnuté uznesenie krajského súdu je potrebné zmeniť tak, že žalobcovi je nutné priznať náhradu trov konania v sume 983,67 Eur.

Podľa § 244 ods. 1 O.s.p., v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

Podľa § 137 O.s.p. trovy konania sú najmä hotové výdavky účastníkov a ich zástupcov, včítane súdneho poplatku, ušlý zárobok účastníkov a ich zákonných zástupcov, trovy dôkazov, odmena notára za vykonávané úkony súdneho komisára a jeho hotové výdavky, náhrada výdavkov právnickej osoby, ktorá je oprávnená zastupovať v konaní podľa osobitného predpisu, odmena správcu dedičstva a jeho hotové výdavky, tlmočné a odmena za zastupovanie, ak je zástupcom advokát.

Podľa § 15 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“), advokát má popri nároku na odmenu aj nárok

- a) na náhradu hotových výdavkov účelne a preukázateľne vynaložených v súvislosti s poskytovaním právnych služieb, najmä na súdne poplatky a iné poplatky, cestovné a telekomunikačné výdavky a výdavky za znalecké posudky, preklady a odpisy,
- b) na náhradu za stratu času (§ 17).

Podľa § 16 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii (ďalej len „zákon o advokácii“), pri jednotlivých úkonoch môže advokáta zastúpiť advokátsky koncipient alebo aj iný zamestnanec advokáta.

Predmetom odvolacieho konania v preskúmvanej veci bolo uznesenie krajského súdu, ktorým ako súd prvého stupňa rozhodol o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi trovy konania v sume 700,83 EUR.

Krajský súd vo veci samej (preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 20255-2/2012-BA zo dňa 24.05.2012) rozhodol rozsudkom č. k. 4S/163/2012-94 zo dňa 16.05.2014 tak, že preskúvané rozhodnutie žalovanej zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. a) O.s.p., vec jej vrátil na ďalšie konanie a žalobcovi priznal trovy konania vo výške 243,02 EUR dôvodiac, že mu nepriznal náhradu za uplatnené úkony (porada s klientom dňa 30.04.2014, vyjadrenie žalobcu zo dňa 14.05.2014), nakoľko ich nepovažoval za účelne vynaložené. Rovnako mu nepriznal náhradu za stratu času a cestovné výdavky advokáta v súvislosti s účasťou na pojednávaní, nakoľko sa pojednávania zúčastnil advokátsky koncipient a ten podľa krajského súdu nemôže požadovať náhrady za úkony náležiacie len advokátovi.

V odvolacom konaní konanom na podklade odvolania žalobcu v časti o trovách konania Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 10Sžso/60/2014 zo dňa 25.03.2015 napadnutý rozsudok krajského súdu vo výroku o trovách konania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení poznamenal, že nie je zrejmé, aké dôvody, myšlienky a logické úvahy viedli krajský súd k vyslovenému záveru, pričom tieto nie sú zrejmé odvolaciemu súdu a teda zjavne nemôžu byť zrejmé ani žalobcovi.

Na základe uvedeného bol krajský súd povinný v ďalšom konaní opätovne rozhodnúť o trovách konania, tentokrát však s náležitým odôvodnením.

Krajský súd rozhodol v časti o trovách konania opätovne, a to napadnutým uznesením tak, že uložil povinnosť žalovanému zaplatiť žalobcovi trovy konania v sume 700,83 EUR s tým, že žalobcovi nepriznal náhradu uplatnených nákladov za právne zastúpenie, ktoré bolo realizované advokátskym koncipientom splnomocneného právneho zástupcu (odmena advokáta za účasť na pojednávaní, náhrada cestovných výdavkov, strata času súvisiaca s účasťou advokátskeho koncipienta na pojednávaní) s odôvodnením, že zo žiadneho ustanovenia zákona o advokácii ani vyhlášky nevyplýva, že právo advokáta na odmenu a náhradu výdavkov môže byť delegované na jeho koncipienta, ktorý je jeho zamestnancom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní spisového materiálu krajského súdu dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu je potrebné zmeniť.

Odvolací súd dáva do pozornosti, že súd prvého stupňa bol pri opätovnom prejednaní a rozhodnutí veci v zmysle § 226 O.s.p. viazaný právnym názorom odvolacieho súdu - Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, vyjadreným v uznesení sp. zn. 10Sžso/60/2014 zo dňa 25.03.2015, ktoré presne stanovilo, akým smerom sa má ďalšie konanie na súde prvého stupňa uberať, a to znovu rozhodnúť o trovách konania a toto rozhodnutie náležite odôvodniť.

Po preskúmaní spisového materiálu odvolací súd musí konštatovať, že súd prvého stupňa ignoroval právny názor odvolacieho súdu. Krajský súd sa neriadil právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, keď dostatočne neodôvodnil svoje rozhodnutie. Takýto postup prvostupňového súdu nepovažuje Najvyšší súd Slovenskej republiky za správny.

Vlastné odôvodnenie rozhodnutia súdu prvého stupňa sa v tomto smere javí odvolaciemu súdu nedostatočné. Konštatovanie súdu prvého stupňa, že zo žiadneho ustanovenia zákona o advokácii ani z vyhlášky o odmenách advokátov nevyplýva možnosť delegovať právo advokáta na odmenu a náhradu výdavkov na koncipienta, preto mu tieto neboli priznané, podľa názoru odvolacieho súdu nespĺňa kritéria náležitého odôvodnenia rozhodnutia.

Navyše, odvolací súd sa s názorom krajského súdu nestotožňuje. Naopak má za to, že žalobcovi prislúcha právo na náhradu uplatnených nákladov právneho zastúpenia bez ohľadu na to, či úkon vykonal advokát sám alebo v zastúpení advokátskym koncipientom. Ak by tomu tak nebolo, úplne by sa minulo účinku ustanovenie § 64 ods. 2 zákona o advokácii : „Advokátsky koncipient vykonáva pod vedením a dohľadom advokáta, spoločníka verejnej obchodnej spoločnosti, komplementára komanditnej spoločnosti alebo konateľa spoločnosti s ručením obmedzeným právnu prax, ktorej účelom je nadobudnúť vedomosti a osvojiť si skúsenosti potrebné na výkon advokácie. Počas tejto praxe je advokát oprávnený poveriť advokátskeho koncipienta vykonaním jednotlivých úkonov právnych služieb, ktoré advokátsky koncipient robí samostatne.“

Z dikcie uvedeného ustanovenia je zrejmé, že advokát je pre „svojich“ koncipientov školiteľom, mentorom, ktorý ich obohacuje o skúsenosti potrebné pre výkon advokácie a umožňuje im získanie vedomostí cenných pre prax, a to predovšetkým tým, že ich poveruje vykonávaním jednotlivých úkonov právnych služieb, ktoré síce advokátsky koncipienti robia samostatne, avšak pod odborným vedením a dohľadom advokáta. Advokátovi tak so zabezpečením koncipientskej praxe vznikajú nemalé náklady, ktoré sú kompenzované práve prácou jednotlivých advokátskych koncipientov v súlade s ustanovením § 16 ods. 2 zákona o advokácii, podľa ktorého môže advokáta pri jednotlivých úkonoch zastúpiť advokátsky koncipient.

Na tomto mieste považoval odvolací súd za dôležité upriamiť pozornosť na ústavne súladný výklad, ktorému venoval vo svojej judikatúre značnú pozornosť aj Ústavný súd Slovenskej republiky, nakoľko súd prvého stupňa pri odôvodnení napadnutého uznesenia vychádzal predovšetkým z gramatického výkladu aplikovaných ustanovení zákona. Ústavný súd Slovenskej republiky k výkladu práva vyslovil svoj názor napr. aj v náleze sp. zn. III. ÚS 341/07, v ktorom konštatoval: „Nevyhnutnou súčasťou rozhodovacej činnosti súdov zahŕňajúcej aplikáciu abstraktných právnych noriem na konkrétne okolnosti individuálnych prípadov je zisťovanie obsahu a zmyslu právnej normy uplatňovaním jednotlivých metód právneho výkladu. Ide vždy o metodologický postup, v rámci ktorého nemá žiadna z výkladových

metód absolútnu prednosť, pričom jednotlivé uplatnené metódy by sa mali navzájom dopĺňať a viesť k zrozumiteľnému a racionálne zdôvodnenému vysvetleniu textu právneho predpisu. Pri výklade aplikácie ustanovení právnych predpisov je nepochybne potrebné vychádzať prvotne z ich doslovného znenia. Súd však nie je doslovným znením zákonného ustanovenia viazaný absolútne. Môže, ba dokonca sa musí od neho (od doslovného znenia právneho textu) odchýliť v prípade, keď to zo závažných dôvodov vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavne súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov (článok 152 ods. 4 Ústavy SR). Samozrejme, že sa v takýchto prípadoch musí zároveň vyvarovať svojvôle (arbitrážnosti) a svoju interpretáciu právnej normy musí založiť na racionálnej argumentácii. Viazanosť štátnych orgánov zákonom v zmysle článku 2 ods. 2 Ústavy SR totiž neznamená výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu aplikovaných zákonných ustanovení. Ustanovenie článku 2 ods. 2 Ústavy SR nepredstavuje iba viazanosť štátnych orgánov textom, ale aj zmyslom a účelom zákona“.

Vo svetle uvedeného a vzhľadom na princíp hospodárnosti a rýchlosti konania, odvolací súd v zmysle ustanovenia § 220 O.s.p. zmenil uznesenie krajského súdu a priznal žalobcovi náhradu trov konania v sume 983,67 Eur.

Trovy prvostupňového konania predstavovali:

- 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom 03.08.2012, žaloba zo dňa 06.08.2012) v sume 254,32 Eur podľa § 11 ods. 4 v spojení s § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky, režijný paušál 2 x 7,63 Eur, 20% DPH, spolu 323,5 Eur,
 - 3 úkony právnej služby (ďalšia porada s klientom 30.04.2014, vyjadrenie žalobcu 14.05.2014, účasť na pojednávaní 16.05.2014) v sume 402 Eur podľa § 11 ods. 4 v spojení s § 13a ods. 1 písm. b), c) a d) vyhlášky, režijný paušál 3 x 8,04 Eur, 20% DPH, spolu 511,34 Eur,
 - náhrada cestovných nákladov (cesta z miesta sídla právneho zástupcu žalobcu na krajský súd a späť cca 5 km, spotreba paliva podľa § 7 ods. 6 písm. c) zákona o cestovných náhradách 8,26 l/100 km) v sume 1,475 Eur podľa § 16 ods. 4 vyhlášky, 20% DPH, spolu 1,77 Eur,
 - náhrada za stratu času(cesta z miesta sídla právneho zástupcu žalobcu na krajský súd a späť, cca 15 minút) v sume 13,40 Eur podľa § 17 ods. 1 vyhlášky, 20% DPH, spolu 16,08 Eur,
- SPOLU: 852,69 Eur.

Trovy odvolacieho konania:

- 1 úkon právnej služby (odvolanie zo dňa 16.06.2014) v sume 67 Eur podľa § 11 ods. 4 v spojení s § 13a ods. 2 písm. b) vyhlášky, režijný paušál 8,04 Eur, 20% DPH, spolu 90,04 Eur,
 - 1 úkon právnej služby (odvolanie zo dňa 23.06.2015) v sume 69,92 Eur podľa § 11 ods. 4 v spojení s § 13a ods. 2 písm. b) vyhlášky, režijný paušál 8,39 Eur, 20% DPH, spolu 93,97 Eur, odvolací súd však priznal náhradu za tento úkon len vo výške 40,94 Eur podľa vyčíslenia žalobcu,
- SPOLU: 130,98 Eur.

S poukazom na ustanovenie § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok postupoval odvolací súd v konaní podľa predpisov účinných do 30.06.2016 (zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu **n i e j e** prípustný opravný prostriedok.